

Meri-Lapin ympäristöterveydenhuollon valvonnan toteutuminen vuodelta 2024

YTERJOLJ 18.02.2025 § 21
5635/11.02.00/2025

Valmistelija

Johtava terveystarkastaja Tarja Pesonen, p. 0405681694

Meri-Lapin ympäristöterveysvalvonassa on toteutettu jaostossa hyväksyttyä valvontasuunnitelmaa vuosille 2020-2024, jonka viimeisin päivitys on tehty vuosille 2023-2024. Kunnan suunnitelma on pohjana koko valvontatyölle. Ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaoston tehtävänä on arvioida suunnitelman toteutuminen ja lähettää hyväksymänsä selvitys Lapin aluehallintovirastoon.

Ympäristöterveysvalvonta

Elintarvikevalvonta

Elintarviketoimialalla tehtiin yhteensä 291 tarkastusta, joista valvontasuunnitelman mukaisia 244. Osa näistä suunnitelman mukaisista tarkastuksista on aikaisemmalta vuodelta, joten tarkastusten määrä oli korkeampi kuin mitä suunnitelmassa oli tarkastettavia kohteita (228 kpl). Vuoden 2024 suunnitelluista tarkastuksista jäi tekemättä vain muutamia. Täten tarkastustoiminta onnistui yli 90 %:sti. Loput elintarvikealan tarkastuksista tehtiin lähinnä yhteydenottojen, seurannan ja takaisinvetojen vuoksi. Alueella tehtiin neljä tarkastusta ruokamyrkytyspäilyiden vuoksi.

Elintarvikelain suunnitelmallisesta tarkastuksesta laaditaan Oiva-raportti, josta jokaisessa tarkastetussa elintarvikevalvonnan kohteessa on esillä ns. hymynaama-raportti. Hymiöt jaotellaan neljään luokkaan: Oivallinen (A), Hyvä (B), Korjattavaa (C) ja Huono (D). Meri-Lapin ympäristöterveysvalvonnassa tarkastuksilla annettiin eniten Oivallisia arvosanoja. Seuraavassa taulukossa arvosanojen jakaantuminen luokittain:

vuosi	A	B	C	D
2024				
lukumäärä	5615	605	103	0
%	89	10	2	0

Elintarvikenäytteitä otettiin 31 kpl, joista suurin osa oli pintapuhtausprojektin mukaisia pintapuhtausnäytteitä.

Rekisteröinti-ilmoituksia, jotka koskivat lähinnä toiminnan aloittamista, käsiteltiin 46 kpl. Hallinnollisia pakkokeinoja jouduttiin käyttämään kuusi kertaa ja yksi niistä johti rikostutkintapyyntöön poliisille.

Vuoden 2024 aikana yksikössä tehtiin elintarvikehuoneistoihin paritarkastuksia valvonnan yhdenmukaistamiseksi, kuten valvontasuunnitelmaan oli kirjattu.

Terveydensuojelulain valvonta

Terveydensuojelutoimialalla suunnitelmallinen tarkastustoiminta onnistui yli 90 %:sti. Tämä tarkoittaa, että alueella tehtiin 2024 vuoden suunnitelmallisista tarkastuksista 153 tarkastusta ja tekemättä jäi vain 10

tarkastusta. Kaikkiaan tarkastuksia tehtiin 180 valvontasuunnitelmaan sisältyen. Suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia tehtiin 113 kpl, joista suurin osa, kuten aikaisempinakin vuosina, oli laivojen saniteettitarkastuksia (47) ja asunnontarkastuksia lähinnä yksityisasuntoihin (39) terveystarkastuksiin vuoksi.

Näytteitä otettiin 299 kpl, joista suurin osa (241) oli suunnitelman mukaisia. Suunnitelmallinen näytteenotto painottui talous-, uima-allas-/uimarantavesiin. Muita näytteitä otettiin lähinnä talousvesistä ja pinnoista.

Terveystarkastusten mukaisia ilmoituksia käsiteltiin 32 kpl. Hallinnollisiin pakkokeinoihin päädyttiin kolmessa tapauksessa.

Tupakkalain ja lääkelain valvonta

Tupakkalain mukaisia suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin myyntipaikkoihin 36 kpl ja yhteen tupakointitilaan. Tämän lisäksi tehtiin kaksi tarkastusta seurantaan ja yhteydenottoon liittyen.

Tupakanmyyntilupia myönnettiin 9 kappaletta. Lisäksi jaostossa käsiteltiin yksi asuntoyhteisön tupakointikieltohakemus. Lääkelain mukaisia nikotiinikorvaustuotteiden myyntipisteitä tarkastettiin 17 kpl. Uusia myyntilupia myönnettiin kolmeen toimipisteeseen.

Tarkastukset	2024	2023	2022	2021
elintarvike	291	276	280	225
terveydensuojelu	293	261	255	234
tupakkalaki	38	35	42	25
nikotiinikorvaus	17	14	19	11

Kokonaismäärät tehdyistä tarkastuksista vuosina 2021-2024

Ympäristöterveysvalvonnan arviointi

Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointia tehdään pääosin vertaamalla tehtyjä suoritteita valvontasuunnitelmassa esitettyihin lukuihin. Kohteiden määrä vaihtelee vuosittain, koska toimijat lopettavat toimintoja ja uudet perustavat niitä. Tämän hallintaan tarkastajilla on käytössä Vati (ympäristöterveydenhuollon keskitetty toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä).

Tarkastuksia on tehty vuonna 2024 enemmän kuin mitä saman vuoden suunnitelmallisen tarkastusten määrät olisi olleet. Valvonnassa ei ole päästy, eikä taida olla realististakaan, että päästäisiin täysin 100 % toteutumaan. Täten edellisestä vuodelta on siirtynyt tarkastettavaa seuraavalle vuodelle. Vuosi 2024, kuten aikaisemminkin, aloitettiin tekemällä loppuun vuodelta 2023 jääneet suunnitelmalliset tarkastukset. Valvonnassa on ollut hieman vajetta henkilöstössä, joten kesälle 2024 palkattiin kesätyöntekijä, jonka työpanos auttoi saamaan kiinni suunnitelmaa tehtävien tarkastusten suhteen.

Kokonaisuudessaan voidaan arvioida, että tarkastustoiminta on toteutunut yli 90 %:sti. Myös suunnitelman ulkopuolisiin tehtäviin on ollut hyvin resursseja. Yksikössä on kehitetty neuvontaa ja opastusta ja sitä työtä tullaan jatkamaan.

Eläinlääkintähuolto

Meri-Lapissa on kuusi kunnaneläinlääkäriä ja yksi valvontaeläinlääkäri virka. Lisäksi jokaisella vastaanotolla on klinikkahoitaja. Valvontaeläinlääkäri toimii vastaavana eläinlääkärinä.

Vuoden 2024 aikana kaikki seitsemän virkaa on saatu täytettyä vakinaisilla viranhaltijoilla. Tilannetta voidaan pitää hyvänä ja Meri-Lappia vetovoimaisena alueena eläinlääkäreille. On tärkeää pitää tilanne jatkossakin hyvänä, jotta sijaisuuksiin sekä mahdollisiin auki tuleviin virkoihin saadaan hakijoita ja eikä henkilöstön työsidonnaisuus kasva liian suureksi.

Klinikkaeläintenhoitajien työsuhteissa on kolme vakituista työntekijää. Tornion eläinlääkintään suunnitelluissa uusissa vastaanottotiloissa eläimiä on mahdollista hoitaa nykyistäkin suurempia määriä. Jotta tämä toteutuu, hoitajaresursseja tarvitaan kuitenkin enemmän.

Koulutus

Koulutuspäiviä on ollut 33 kpl yhteensä. 2024 vuonna on panostettu erityisesti hoitajien koulutukseen, ja heillä koulutuspäiviä on ollut noin kolmannes kaikista.

Vastaanotot

Eläinlääkärien vastaanotot sijaitsevat Torniossa, Tervolassa ja Simossa. Tornion uusi vastaanotto otettiin käyttöön toukokuussa 2024 ja tilat ovat mahdollistaneet laadukkaamman ja tehokkaamman eläinten hoidon.

Potilasmäärät

Sairaskäynnit tiloilla ja vastaanottokäynnit arki-aikaan ovat kasvaneet noin 9% ja terveydenhuoltokäyntejä on tehty viidennes viime vuotta enemmän. Arki-aikaan tapahtuva eläinten hoito on tärkeä palvelu sekä lemmikkien että aktiivisten tuotantotilojen omistajille.

Oheisaineisto

Elintarvikevalvonnan toteutumakysely vuodelta 2024
Terveysturvallisuuden valvonta 2024 Hälsoskyddstillsyn 2024 Webropolilla luotu kysely
Tupakkalain valvonta 2024 Tobakslagens tillsyn 2024 Webropolilla luotu kysely
Meri-Lapin eläinlääkäripalvelut 2024

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö Maikkula Pipsa

Päätösehdotus

Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto hyväksyy valvonnan toteutumisen arvioinnin vuodelta 2024 ja lähettää sen tiedoksi Lapin aluehallintoviranomaiselle terveydensuojelulain ja tupakkalain valvonnan osalta Valvirasta saatujen webropol-linkkien kautta ja elintarvike- ja eläinlääkintähuollon valvonnan Ruokaviraston intranet-sivuston avulla.

Pöytäkirja pidetään tämän pykälän osalta kokouksessa tarkastettuna.

Päätös

Hyväksyttiin.
